

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Володимирська, 54, Київ-54, 01601, МСП.

E-mail: prez@nas.gov.ua. Факс: (044) 234-32-43

Телефон: канцелярія 234-51-67, 239-65-94; для довідок 239-66-66, 239-64-44

Для телеграм: Київ, Наука. ЄДРПОУ 00019270

№ 121/1789-3 «26» 12 2023р.

На Ваш №

Павлоградська міська рада

На № 3203/0/2-23 від 30.11.2023

Відповідно до листів Павлоградської міської ради від 30.11.2023 № 3203/0/2-23, від 04.12.2023 № 3245/0/2-23 та від 08.12.2023 № 3276/0/2-23 Національна академія наук України надсилає інформацію щодо перейменування м. Павлоград Дніпропетровської області, підготовлену в Інституті історії України НАН України.

Додаток: на 2 стор.

Віцепрезидент
Національної академії наук України
академік НАН України

Сергій ПИРОЖКОВ

Ткаченко І.В. 239 64 73

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

01001, м. Київ, вул. Михайла Грушевського, 4
тел./факс (+38044) 279-63-62
e-mail: institute@history.org.ua
www.history.org.ua

NATIONAL ACADEMY OF SCIENCE OF UKRAINE
INSTITUTE OF HISTORY OF UKRAINE

4 Mykhailo Hrushevskiyi str., Kyiv, 01001, Ukraine
tel/fax (+38044) 279-63-62
e-mail: institute@history.org.ua
www.history.org.ua

№ 123/492

«21» грудня 2023

Відділення історії, філософії та права НАН України

На вх. 58 від 07 грудня 2023 р.

Інститут історії України НАН України розглянув матеріали надіслані Павлоградською міською радою стосовно перейменування м. Павлоград Дніпропетровської області ініційованого Українським інститутом національної пам'яті. Дискусії щодо літочислення та найменування міст циркулюють в науковому та краєзнавчому середовищі не перший рік, і результативне їх завершення за допомогою експертних оцінок академічних установ навряд чи можливе. Крім проблеми "початкової дати", існує безліч інших, як теоретико-методологічних, так і суто практичних, проблем, які ускладнюють вивчення міської традиції. Дослідникам важко дійти згоди в питанні про те, чи можна вести літочислення міста від поселень, які належали різним культурам? Чи обов'язково міська традиція має бути безперервною? Від якого моменту вести літочислення, якщо на території сучасного міста існувало кілька поселень, виниклих з великою різницею у часі? На однозначні відповіді на ці і багато інших подібних запитань очікувати не варто.

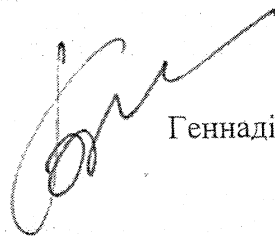
Ситуація з назвами міст є не менш складною та контроверсійною, адже документальних підтверджень мотивації їхньої появи чи зміни існує не так багато. Інститут історії України НАН України завжди схвально ставиться до намагань краєзнавців поглиблено вивчати історію свого краю, прояснювати першопочатки і першовитоки того або іншого міста. Історія міст – це невичерпна скарбниця

людського досвіду, осмислювана багатьма поколіннями дослідників і все ще незбагненна у своїй варіативності й глибині. Місто Павлоград Дніпропетровської області не є виключенням, історія його найменування чітко не прояснена, має декілька версій, які досить важко підтвердити документальними джерелами. Шукати у тогочасних документах чітку вказівку про те, що місто Павлоград було названо на честь сина імператриці Катерини II – Павла, справа безперспективна. Так само неможливо надати документальне підтвердження того, що назва міста пов'язана із апостолом Павлом. Топонім "Павлоград" декілька разів змінював локацію, що також утруднює вибудову лінійної схеми історичних подій.

Проте, важливо усвідомлювати, що в умовах здійснення реформи децентралізації питання перейменування міст та селищ є прерогативою місцевих громад. Інститут історії України НАН України чи будь-яка інша наукова установа не можуть коригувати прагнення місцевої територіальної громади стосовно перейменування чи збереження наявної назви своєї території, якщо вона не суперечить Закону України "Про географічні назви". У Павлограді відбулося опитування містян щодо вибору одної із запропонованих назв, серед яких були Матвіївськ, Славгород, Благомир, а також Павлоград, але вже на честь апостола Павла. За результатами опитування, в якому взяли участь близько 10 тис. осіб, 82,9% респондентів висловилися за збереження поточної назви. Міськрада Павлограда звернулася до Президента України, Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України не ухвалювати рішення про перейменування міста.

Зважаючи на дискусійність та контроверсійність проблеми, вважаємо що підготовлений Українським інститутом національної пам'яті фаховий висновок є рекомендаційним, остаточне вирішення питання має бути узгоджене з представниками місцевої громади, які досить чітко артикують свою позицію.

Заступник директора Інституту
Член-кореспондент НАН України

Геннадій Боряк